

Interview over Samen beslissen en passende zorg

September 2025

Vanuit het driejarig project 'Samen beslissen en passende zorg' zijn in februari 2024 twee LeerWerkPlaatsen (LWP's) opgericht: een bij Amsta (gerontopsychiatrie) en een bij Ons Tweede Thuis (volwassenen met een Licht Verstandelijke Beperking). Gedurende dit project houden we u op de hoogte van de voortgang van deze LeerWerkPlaatsen via de nieuwsbrief. Steeds vanuit een ander perspectief én steeds ook nodigen we u uit om te reageren op de vraag, quiz of stelling! Deze keer komen David Griebeling, Clementien Nagtegaal en Mark Meekel aan de woord. Zij werken als ervaringsdeskundigen bij Ons Tweede Thuis. Ook Edwin van den Hof is erbij; hij is locatiemanager van de Nieuweweg van Ons Tweede Thuis.

David (40) is sinds 2017 ervaringsdeskundige en werkt daarnaast ook in de Wereldwinkel. Het werk van ervaringsdeskundige vindt hij het leukste. Clementien (48) is nu drie jaar ervaringsdeskundige en co-onderzoeker bij Affect-Us. Mark (48) is betrokken bij de ambulante ondersteuning van Ons Tweede Thuis, ook hij is co-onderzoeker bij Affect-Us en al 8 ½ jaar ervaringsdeskundige. Edwin is locatiemanager van de woonvoorziening Nieuweweg.

Ruimten

Edwin en David hebben in een vergaderruimte van Nieuweweg met enkele medewerkers gesproken over Samen Beslissen. Mark was daar ook bij, er waren meerdere leden van LWP. Iemand had een spel (SamenSprak) meegenomen en dat spel hebben we besproken. Het was een spel waarmee je gesprekken kon voeren over allerlei onderwerpen. Je kunt met dit spel het samen beslissen bevorderen. Je zou het kunnen gebruiken om een gesprek te voeren over een heel heftig onderwerp, zoals het einde van het leven. Maar je zou het ook kunnen gebruiken om het gesprek te voeren over het in huis nemen van een huisdier.

Deze collega had uitgelegd dat ze dit spel gebruikt heeft bij een mevrouw met epilepsie die moest beslissen of ze nou wel of niet een

nachtmonitoring zou willen gebruiken in de nacht. Wat daar de voordelen en nadelen van zijn. Het spel gaf inzichten en het gesprek werd makkelijker.

De activiteiten

Clementien, Mark en David zijn dus bij de leerwerkplaats aangesloten om hun kant van het Samen Beslissen te kunnen bespreken. Zo komt er een extra dimensie naast die van de medewerkers op de werkvloer, de stagiaires en docenten. Het onderwerp Samen Beslissen gaat natuurlijk over de mensen die wonen en werken bij Ons Tweede Thuis. De coach van ervaringsdeskundigen, Michel Grens, had Edwin in contact gebracht met Clementien, Mark en David.

De doelen

Mark vindt het belangrijk om een steentje bij te dragen aan Samen Beslissen. Mark wil de ervaringen en de inzichten die hij zelf heeft opgedaan, met anderen delen. Hij heeft ook medezeggenschap gedaan. Clementien legt uit dat het gaat om samen nadenken over dingen en samen kunnen beslissen over dingen: dus het denken en beslissen samen doen.

Op zich gaat het samen beslissen best goed bij Ons Tweede Thuis. De begeleiding luistert goed altijd heel goed en vraagt zich af wat de begeleiding kan doen voor de cliënt (of hoe je die ook noemen wil). Er wordt altijd goed gekeken naar de mogelijkheden van de cliënt en wat de cliënt wel en niet kan.

De normen

David legt uit wat de bedoeling is van samen beslissen. Het gaat erom dat je als cliënt zelf kunt beslissen en dat je er dus zelf achter kunt komen dat iets niet zo een goed plan was: 'Dat was niet de goede koers'. Dan geeft dat een betere motivatie dan wanneer de begeleiding steeds zegt: 'Nee, dat moet je niet doen'. Als je er zelf achter komt dan is dat de les die je hebt geleerd. Natuurlijk moet de begeleiding wel kaderen als dat nodig is. Wat zou je een stagiaire of een nieuwe begeleider adviseren? Clementien: goed luisteren naar de cliënt. En goed de plannen van de cliënt lezen. Mark: Je goed verdiepen in iemand en kijken wat die echt wil. David: open-minded zijn over wat de mogelijkheden van de cliënt zijn en wat

niet. Altijd proberen eruit te komen en je goed inleven in de cliënt: Waarom wil diegene iets beslissen? En, misschien ook scenario's uitstippelen van 'Als je dit beslist zou dat kunnen gebeuren. En als je dat beslist zou dat weer kunnen gebeuren'. Zet het desnoods in een schema. Zodat diegene zelf op de hoogte is van de gevolgen van een beslissing en dan zelf kijkt van nou ja, doe ik het wel of doe ik het niet tenzij dus echt een kader nodig is dan moet de begeleider ingrijpen.

David: Visualisatie vind ik zelf altijd wel goed. Zet het op papier zodat je het nog even na kan lezen. David heeft dat vroeger ook altijd gedaan toen hij nog begeleid woonde op de Leopoldlaan. Dat was voor hem heel duidelijk en praktisch. Clementien heeft ook heel veel op papier staan: Ik woon 24-uur begeleid dus ik heb dat voor me zelf nodig. Bij Mark gaat het nadenken mondeling.

En wat moet je nu echt niet doen? David: overheersend zijn naar de cliënt toe. Stel dat je echt een grens moet stellen, leg dan uit waarom je die grens stelt en leg dan ook uit als cliënt toch doorgaat met zijn of haar plan of wat hij of zij wil doen. Gewoon goed samen sparren: dat is wat ik adviseer. Mark: op de stoel van de ander gaan zitten: bepalen wat het wordt. Dat werkt meestal niet.

Wat Edwin veel meegeeft in vergaderingen en als ze casuïstiek bespreken: Blijf zo veel mogelijk uit je eigen waarden en normen. Laat die waarden en normen niet leidend zijn in de beslissing van de cliënt en ga uit van concrete kaders zoals veiligheid (en zelfs die kaders kunnen arbitrair zijn). En: Ga niet te snel. Soms moet je kort door de bocht omdat het een acute situatie is maar als je de tijd hebt: neem die tijd dan ook. Benader het van alle kanten. Laat je eigen normen en waarden daarbij thuis. Kijk goed naar het verschil tussen de wens en de behoefte. Als een cliënt bijvoorbeeld bepaald gedrag laat zien, probeer dat gedrag ook niet te beheersen. Wat zit er onder dat gedrag? Steeds beheersmatig werken, werkt gewoon echt niet. Iedereen zou daaraan willen ontsnappen. En niet denken: Nou we hebben het er lang genoeg over gehad; nou moet het maar. Natuurlijk zijn er altijd grenzen aan dingen maar blijf inderdaad open staan. Geef ook ruimte: Misschien moeten we het proberen, maar zullen we het over een half jaar weer eens evalueren hoe het gegaan is?

De geleerde les

Wat zouden jullie willen leren in dit project? David: Ik zou graag met cliënten in gesprek gaan over wat zij belangrijk vinden en wat voor keuzes ze zouden willen maken met de begeleiding erbij. Nou ja, waar zit een kader en waar kunnen we de grens verleggen? Hoe kan een ervaringsdeskundige de schakel zijn tussen begeleiding en cliënt? Want de begeleiding heeft de theoretische en de ervaringsdeskundige heeft ervaring. Op deze manier samen de zorg te bieden om de cliënt te helpen de juiste beslissing te maken of om op het juiste plan uit te komen.

Edwin: Eigenlijk zou de vraag niet moeten zijn wat de ervaringsdeskundigen zouden willen leren maar wat we met z'n allen willen leren. Dat is ook juist de inzet van het project. Dat we met z'n allen leren en dat het ook als een soort olievlek op meerdere plekken besproken wordt: We hebben dit op de leerwerkplaats geprobeerd en misschien kunnen we dit ook op een andere plek gebruiken.

Stelling

Samen beslissen werkt alleen als cliënten écht de ruimte krijgen om eigen keuzes te maken, ook als dat betekent dat ze fouten mogen maken.